

АНОТАЦІЯ

Кушнір Т. І. Образи України в живописних полотнах Івана Марчука та хорів творчості сучасних композиторів: мистецькі паралелі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Кваліфікаційна наукова праця на здобуття ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Міністерство культури та інформаційної політики України. Київ, 2021.

Зміст анотації

Мета наукового обґрунтування – виявити можливість асоціативного взаємозв'язку українського «заплъонтаного» живопису та сучасного хорового мистецтва на основі національної тематики. У ході роботи встановлено мистецькі паралелі у висвітленні образів України між творами сучасних композиторів, зокрема Ганни Гаврилець, Валентина Сильвестрова, Вікторії Польової, та картинами геніального художника сучасності Івана Марчука.

У першому розділі досліджено проблему образного осмислення дійсності, на основі якої окреслено поняття художнього образу, його роль у мистецтві як форми художнього мислення.

Розглянуто образність сприйняття як одну з найважливіших ознак українського менталітету. Окреслено особливості національної ментальності, яка закладає основу світовідчуття митця – композитора чи живописця і впливає на формування національного стилю, який, базуючись на міцному підґрунті традицій, по-різному виявляє себе в різні історичні епохи. Виявлено питомі риси української ментальності у проєкції на художню образність творів українських митців.

Окреслено узагальнену характеристику особистісного феномену митця та визначено його роль в сучасній культурі, висвітлено поняття творчості, творчого процесу, його природи та формування творчих здібностей. Розглянуто обдарованість, талант та геніальність як вищий прояв розвитку мистецьких здібностей.

Здійснено огляд наукових підходів щодо визначення структури художньо-творчого процесу від зародження задуму і до реального його втілення в музичних творах і картинах та виокремлено спільні й відмінні риси в процесі їх творення.

У другому розділі вперше на науковому рівні здійснено аналіз життєвого й творчого шляху живописного генія сучасності Івана Марчука із застосуванням біографічного, аналітичного та інших методів дослідження. Наведено висловлювання митця, які характеризують його особистість, бажання творити, самовдосконалюватися, бути особливим, неординарним та неоднозначним у судженнях та самовираженнях. Висвітлено унікальну техніку живописного письма – «плъонтанізм», що є своєрідною візитівкою художника у всьому світі.

Розглянуто хорову творчість сучасних українських композиторів Ганни Гаврилець, Валентина Сильвестрова, Вікторії Польової, особливості їхніх індивідуальних стилів та окреслено національно-духовні образи, які стали об'єднувчим аспектом між творами визнаних майстрів живопису та музики. Виявлено образно-художні асоціації, що дозволяють використовувати мистецькі твори у постановці музичного-художнього дійства.

Ключові слова: художній образ, національна ментальність, художньо-творчий процес, творчість І. Марчука, Г. Гаврилець, В. Сильвестрова, В. Польової, мистецький проєкт.

SUMMARY

Kushnir T. I. Images of Ukraine in Ivan Marchuk's paintings and the contemporary composers choral works: artistic parallels. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Scientific substantiation for obtaining the educational and creative degree of Doctor of Arts in the specialty 025 “Musical Art”. – P. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Kyiv, 2021.

Abstract content

The purpose of the scientific substantiation is to reveal the possibility of associative interrelation of Ukrainian “plaited” painting and modern choral art on the basis of national topics. The work establishes artistic parallels in the coverage of Ukraine’s images between the works of contemporary composers, including Hanna Gavrylets, Valentyna Silvestrova, Victoriia Polova, and the paintings of the genius contemporary artist Ivan Marchuk.

The first section examines the problem of figurative reality understanding, which is the base for outlining the concept of artistic image, its role in art as a form of artistic thinking.

It is considered the imagery perception as one of the most important features of the Ukrainian mentality. The peculiarities of the national mentality are outlined, which lays the foundation of the artist’s worldview – composer or painter and influences the national style formation, which is based on a solid foundation of traditions, and manifests itself differently in different historical epochs. It is revealed the specific features of the Ukrainian mentality in the projection on the artistic imagery of the Ukrainian artists works.

It is outlined the generalized characteristic of the artist personal phenomenon and it is defined its role in modern culture and covered the concepts of creativity, creative process, its nature, and creative abilities formation. Giftedness, talent and genius are considered as the highest manifestation of the artistic abilities development.

It is performed a scientific approaches review to determine the structure of the artistic and creative process from the idea origin to its actual implementation in musical works and paintings and it is identified the common and distinctive features in the process of their creation.

In the second chapter, for the first time at the scientific level, the life and creative path analysis of the picturesque genius of modern times Ivan Marchuk is carried out using biographical, analytical and other research methods. It is provided the artist's statements that characterize his personality, desire to creation, self-improvement, to be special, extraordinary, and ambiguous in judgments and self-expressions. The unique technique of painting is highlighted – “plontanism”, which is a kind of the artist calling card all around the world.

It is examined the choral works of contemporary Ukrainian composers Hanna Gavrylets, Valentyna Silvestrova, Victoriia Polova, features of their individual styles and it is highlighted the national-spiritual images, which became a unifying aspect between the works of renowned painting and music masters. It is identified figurative-artistic associations that allow usage of artistic works in the production of musical and artistic performance.

Keywords: artistic image, national mentality, artistic and creative process, creativity of I. Marchuk, H. Gavrylets, V. Silvestrov, V. Polova, art project.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Кушнір Т. І. Еволюція сприйняття інтерпретаційних версій симфонії для мішаного хору *a cappella* «Страсна седмиця» Святослава Луньова. *Мистецтвознавчі записки* : зб. наук. праць / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : Міленіум, 2020. Вип. 38. С. 165–170.

2. Кушнір Т. І. Синтезійні аспекти національної духовності живопису та хорового мистецтва (на прикладі картин Івана Марчука та хорового твору Ганни Гаврилець «Молитва»). *Актуальні питання гуманітарних наук* : зб. наук. праць / Ін-т муз. мистецтва Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2021. Вип. 39. Т. 2. С. 10–14.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну наукову працю обговорено на засіданнях кафедри хорового диригування. Матеріали дослідження викладено в доповідях на міжнародній та всеукраїнській науково-практичних конференціях. Презентовано два творчих мистецьких проекти, один із них – на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва, проведено дев'ять уроків у закладах загальної середньої освіти:

1. Кушнір Т. І. Еволюція сприйняття інтерпретаційних версій симфонії для мішаного хору *a cappella* «Страсна седмиця» Святослава Луньова : доповідь. *Інтерпретаційний потенціал музичного твору* : програма ХХ всеукраїнської наукової конференції українського товариства аналізу музики / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського (30 жовтня – 1 листопада 2020 року, Київ). Київ, 2020.

2. Кушнір Т. І. Музика на полотні. До 85-річчя Івана Марчука : доповідь. *Fresh science*. Програма ХVІ міжнародної науково-практичної

конференції / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського (25–26 березня 2021 року). Київ, 2021.

3. Кушнір Т. І. Поєднання «заплъонтаного» живопису Івана Марчука та духовної хорової музики Ганни Гаврилець : доповідь. *Сучасні тенденції у музичному мистецтві*. Програма круглого столу / Нац. акад. мист-в України (3 червня 2021 р.). Київ, 2021.

4. Кушнір Т. І. Творчий мистецький проєкт «Заплъонтаний у тисячі мелодій» з нагоди 85-річчя Івана Марчука (29 травня 2021 року, м. Ланівці, Тернопільська область). Київ, 2020.

5. Кушнір Т. І. Творчий мистецький проєкт «Заплъонтаний у тисячі мелодій» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтв (15 вересня 2021 року). Київ, Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, Малий зал ім. О. С. Тимошенка. За участі Муніципального академічного камерного хору «Київ» (художній керівник – Микола Гобдич). Виконано твори сучасних українських композиторів: Вікторії Польової, Ганни Гаврилець, Віктора Степурко, Валентин Сильвестров. Ілюстровано живописними полотнами Івана Марчука.

6. Інтегровані уроки з предмету «Мистецтво» для учнів 9–11 класів. Заклади загальної середньої освіти Лановецької територіальної громади Кременецького району Тернопільської області (до 85-річчя з дня народження Івана Марчука). Травень 2021 року.